

Rzecznik o prawach seniorów

19 października 2016

Rzecznik Praw Obywatelskich rozmawiał z posłami na temat przestrzegania praw osób starszych. Dr Adam Bodnar przedstawił w Sejmie najczęstsze problemy, z jakimi seniorzy i reprezentujące ich organizację zwracają się do Rzecznika.

Rzecznik przedstawił członkom Sejmowej Komisji Polityki Senioralnej założenia i przebieg prowadzonej przez kierowane przez niego Biuro RP0 akcji „Za starość waszą i naszą”. Przekazał posłom najnowszą publikację, przygotowaną w ramach tej akcji a opracowaną we współpracy z Komisją Ekspertów ds. Osób Starszych – „System wsparcia osób starszych w środowisku zamieszkania”. – Kwestie ochrony praw seniorów traktujemy absolutnie priorytetowo – zastrzegł RP0. Po dyskusji posłowie przyjęli informację przedstawioną przez Rzecznika.

SENIORZY: EMERYCI I MIESZKANIA

Problemów, które dotyczą osób w starszym wieku i które wciąż pozostają nierozwiązane, nie brakuje – poinformował Rzecznik. W swoim wystąpieniu wyliczył on problemy seniorów, z jakimi zwracał się do szeregu instytucji państwowych i samorządowych, a także do korporacji prawniczych. Wśród najczęściej pojawiających się problemów, dr Adam Bodnar wymienił m.in. kwestie emerytalne i niezbyt jasne zasady wyliczania tzw. nowych emerytur – tych, które są od pewnego czasu pobierane przez osoby objęte reformą wprowadzoną w 1999 r. przez ówczesny rząd Jerzego Buzka. Przypomnijmy, że reforma ta – odchodząc częściowo od powszechnej zasady solidarności międzypokoleniowej – wprowadziła nowe zasady, na podstawie których wysokość emerytury w większym stopniu zależy od czasu pracy (rozumianego jako okres składkowy) i wysokości wynagrodzenia. Ta zmiana, odczuwana dziś przez tzw. nowych emerytów, wywołuje w środowisku seniorów duże zamieszanie, stąd wiele próśb seniorów do RP0 o interwencję w tej sprawie.

Największe problemy, na które zwrócił uwagę Rzecznik, pojawiają się w przypadku wliczenia czasu opieki nad dziećmi w starym i nowym systemie emerytalnym, a co najczęściej dotyczy kobiet. Również kobiet dotyczy problem wysokości świadczeń dla rocznika 1953, które przeszły na wcześniejsze emerytury.

Kolejnym problemem, dotyczącym starszych osób, są sprawy mieszkaniowe. RPO zwrócił uwagę na sprawę dostosowania (a raczej niedostosowania) zajmowanych przez nich mieszkań komunalnych do ich potrzeb i stanu zdrowia. Nie można bowiem zapominać, że znaczną część lokatorów tego rodzaju mieszkań stanowią dziś ludzie starsi, którzy dostali przydziały kwaterunkowe niekiedy przed kilkudziesięcioma laty. W tym czasie budynki te nie były remontowane ani dostosowywane do zmieniających się warunków funkcjonowania starzejących się lokatorów, których część obarczona jest różnego rodzaju niepełnosprawnościami. Podobne problemy seniorzy napotykają w codziennym poruszaniu się po ulicach polskich miast, które nadal nie są przystosowane do potrzeb zarówno osób starszych, jak i niepełnosprawnych. Wraz z postępującym starzeniem się społeczeństwa, problem ten – np. bariery architektoniczne – będzie coraz bardziej narastał. Jednym z pilnych problemów, nad którymi powinni pochylić się prawodawcy, jest też proceder wyłudzania mieszkań od seniorów. Rzecznik zauważył, że wiele starszych osób, m. in. z powodu niskich emerytur i rosnących kosztów życia, jest zmuszonych brać stosunkowo niewielkie pożyczki w różnego rodzaju firmach pożyczkowych (bo nie wszyscy seniorzy mają wystarczającą zdolność kredytową dla banków). Najczęściej są to firmy lichwiarskie, które pod pretekstem udzielenia szybkiej i łatwej pożyczki pieniężnej udzielają ich pod zastaw posiadanych przez seniorów mieszkań, które później przejmują praktycznie za bezcen. Zjawisko to stało się tak masowe, że o obronę interesów pokrzywdzonych w ten sposób seniorów coraz więcej osób i organizacji społecznych zwraca się właśnie do RPO.

NARASTAJĄCY PROBLEM

Podczas spotkania z posłami z Sejmowej Komisji Polityki Senioralnej, Rzecznik opowiedział o działaniach społecznych, podejmowanych przez kierowane przez niego Biuro w interesie seniorów. Jednym z nich jest podpisana niedawno umowa o współpracy radców prawnych z uniwersytetami trzeciego wieku. RP0 zaznaczył jednocześnie, że instytucje państwa powinny zacząć prowadzić długofalową politykę senioralną, która nie może się już sprowadzać do sporadycznych akcji pomocy bądź akcji informacyjnych, adresowanych do tego środowiska. Takiej pomocy i wsparcia będzie bowiem z czasem wymagać coraz liczniejsza część społeczeństwa. Jak poinformowało Biuro RP0, „posłowie PiS krytykowali działania RP0 za to, że za dużo jest w niej działalności analitycznej, a za mało konkretnych działań”. Posłowie partii rządzącej zwracali też uwagę na problem przemocy wobec osób starszych.

„Adam Bodnar podkreślał, że raporty i analizy RP0 zawsze prowadzą do konkretnych postulatów i wniosków, które pomagają w tworzeniu warunków przyjaznych seniorom nie tylko na szczeblu centralnym, ale lokalnie (przywołana na wstępie publikacja zawiera np. konkretne zalecenia i wiedzę o tym, co robić, by seniorzy mogli mieszkać u siebie, w znanych miejscach, i nie przeprowadzać się do domów pomocy społecznej)” – podkreślają współpracownicy Rzecznika. Wiceprzewodniczący Komisji Polityki Senioralnej, Michał Szczerba (PO) przypomniał, że choć RP0 nie ma prawa do inicjatywy ustawodawczej, może on za to wskazywać organom państwa, co warto jest podjąć – i robi to „bardzo konkretnie”. Zapowiedział on zgłoszenie projektu dezyderatu Komisji wspierającego działania RP0 na rzecz Konwencji o prawach osób starszych. W spotkaniu brali także udział przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Autorstwo: Magdalena Ostrowska

Źródło drukowane: „Dziennik Trybuna”

Źródło internetowe: Trybuna.eu